

ԿԻՐԱԿԻ 19 ՄԱՅԻՍ 1946

ԹԻԻ— 2634

ՉԵՌՔԻ, ՀԱՏԸ 15 Ս. Գ.

الاحد ١٩ ايار ١٩٤٦

٢٦٣٤ العدد ١٩

ՊՍՈՒՄ Է ԵՐԵՒԱՆԸ

ՆԵՐԳԱՂԹՈՂ ՆԵՐԸ
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒ ԵՒ ՏԵՂԱԽՈՐԵԼՈՒ
Հ Ա Մ Ա Ր

Արևարժիշ Լուսնայից գիշերուան՝ տեղական ժա-
նի՝ 9,40ին, Երևանի Հայ Ռատիոյի թօսնակուհի
Եկանեան, անուշ ձայնովը, հեռարձակեց հետեւեալ
ծառքի՝ Լուսրը։

«Մայիս 25-ին, էլմիածինին շրջանին կոմկուսի
բյուրո»-ական նիստին մէջ ընկեր Աբրահամեան զե-
նեցեց արտասահմանէն ներգաղթիկէի Հայ եղբայր-
ներ ընդունման և սեղաւորման լու կազմակեր-
ութիւն մասին ձեռք առնողած միջոցները՝ Այդ
թիւն աշխատանքութիւնը միծ խանգարաւորութեան
դէպ կուտան շերտաղթողներու անհրաժեշտ օգնու-
նքները այժմէն պատարասելու զորքին մէջէլ Միւն-
խ Թուրին 1ը,500 նոր անկարարներ կառուցուելու
նախ օրէն արդէն շարժարեւտած և շուտով պատարա-
նքները շերտաղթողներ անհրաժեշտ կան կարարները
պահպուելու անոց հանգստութեան պայմանները

«Մայիսի 15-ին, երեսանյի Ստալինեան «բայոն»-ի խախտ, արտասահմանէն ներգաղթող Հայ եղբայրներն՝ իրբեւ նուէր սեփական բնակարաններ լաւագործող հարցը արձապանց գտած ըլլալով, իր փական տունը արաւագործին առաջին եղովին իւր տունը Տնայնագործներու 3րդ փողոցի բնակիչներէն լանուէր Հովիթիեան, որ կոչ ըրաւ իր օրինակին խելելի կոչը արձագանց գտաւ և մինչեւ այժմ իրեւ նուէր, 62 տեփական բնակարաններ արձա-
կարեցան, որոնց միջեւ Ներսիսի Զիլլիկիեանի Սիւրբեան Սարգիսեանի բնակարանները:

ՅՈՎՀ. ԺԻՐԱԶԻ ԵՐԵԿՈՅ

Մայիս 15ին, երեւանի Գրողներու Միութեան,
լական երեկոյթը յատկացուած էր Յովհաննէս Շիրակի գրականութեան:

Անպիտք խաղահանքն արցման խոսքին մեջ այս-
լը առաւ. «Բաւերն լիակատար իմաստով բանա-
նդծ է ճովանանել Շիրազ: Իսկանան տաղանք է ան-
յոյ գործողութեան Պանթէնին մէջ արժանաւոր
դուրն Շիրազը Անիւն Հայ ժողովրդական աւան-
դութեանց երգիչն է, ինչպէս եղաւ խաղաղութեան
ան կառուցման երգիչը: Շիրազի ընթերցողները
հոգեւ խանգովաւ ունենում են լցուելն: Դէպի մար-
դանաստան սեր ընելն Շիրազը, բայց նաև խո-
սք տալով ինքնին գէշ գրչի ֆայիւս թշնամ ինչ»:

(ԵՓՐԱՏ.— Ի՞նչ կ'ըսես, Պ. Օշական, Մեծ Վարդանի այս դնականությունը քու հաւանած Շիրազի հարին ։)

Երեկոյթին խօսք ասին նաև Գրաչի, Արման-
ան, Յովսէփեան և ուրիշներ:

ԱՅԳԻՒ ԵՒ ԲԱՄՊԱԿԻ

Р Ѹ Ѳ ѳ ѵ Ѷ

Արտաշատի կղզիք—կղզիքում բնակվող զրառ կա-
ցին 300 հեքթար բաժանվածություն և 500 հեքթար
կենդանի զառահյուս։ Ընկեր Յարուկ լեռների ան-
բաժանվող աշխատանքների կատարելուն
կերպատարելուն իրենց զառահյուս աշխատանք-
ընթացքում 1500-1800 քառ. մետր արտի վրայ
զանա ընկերում։

Ս Ո Վ Ե Տ Հ Ա Յ Ա Ս Տ Ա Ն Ի Մ Է Ձ
ՏՈՒՆԵՐ ԿԸ ՇԻՆՈՒԻՆ

ՅԵՐԵՂԱՆ (Թասս)։— Հայաստանի մայրաքաղաքին լրջանին մեջ կառուցուեցան 700 տուն արտասահման վերադարձող Հայիրուն համար։ 150 տունը տուեցուած են երեւանի մերձ-կալքը, Գանաբերդի մերձքաղաքին և Կարապինի մերձքաղաքին վրայ։ 130 տունը կառուցուած են միջ գործարաններուն մերձ-կալքը։ Շինութեան աշխատողներէնը կը շահակուին Երեւանի, Կերովականի և Հայաստանի մայրաքաղաքներուն ու զինգերուն ճակիչները կարողութեամբ տրամադրած են ներգաղթող Հայաստանի տնտեսականութիւն ընտանիւ համար։

ՀՈՐՄԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԸ

ՓՈՐՈՋ. — Հինգ չարթիխ նիստերում մէջ առանց կարենալ եզրակացութեան պաշտ գերմանական հարցին չուրջ, և ստորագրելէ յետոյ Իտալիոյ զինադադարէ կ'ափսխուէ թէ ինչեր, Զուրաբու ժողովը վերջ տուաւ 3 շաբաթներէ թէ վեր տեղի ունեցող նիստերուն, վերապէս հաւաքուեալն համար 15 Յունիսին Վարդիլ մէջ։ Անոյժ մնացած հարցերը կրկին քննելու և յաւանդիկայ նստադրանին տեղեկագիր բերելու պաշտօնն ունեցող գոյոյ Արտաքին նախարարները և վտրառակները կը Զեան Փարիզէ վննէ 27 Մայիսին պիտի լըսեն Իտալիոյ տեսակէտը՝ Ֆրանք և Իտալական սահմանին և անէճ երեք օր իտալ Սատրիոյ տեսակէտը իտալական տեսարկական սահմանին վրայ թիլրոյ մասին։

Այս վերջինն նիստին կը նախագահէր Պ. Մորիսով։

ՏՊԱԿՈՐՈՒԹԻՒՆԸ
ՀՈՐՄԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԻՆ

Փ Ա Վ ՈՒՄ Ի Ն Վ Ն Ր Ձ

ԼՈՒՏՈՒՄ.— Խէն Զորսերուն ժողովը չյաջողեցաւ բարձր հարցերուն ակնկալուած լուծումը սալ, և ասանկայի տպաւորութիւնը այն է, թէ ինչու կարելութիւնը աւելի վայժառ և է յուսալից. քան ճիշտութեան նիւստերը: Այժմ, Զորս Արտաքին նախարարները կը քննադատեն, վերադառնալ զուսմաներուն Յունիս 15ին, և վերակարգուե ճիշտութիւնը անկողմ հարցերուն ուրիշ որ ձգուած էին: Յետաձգումին որքան էն յետոյ, ասուշին անգամ ըլլալով Պ. Մոլլոթով, միացաւ Պ. Պ. Պրընցլին, Պելլիւրին և Պիտոյլին ու չամբանիայի գաւաթները պարզութեան իրարու ողջերէի և ցտեսութեան մաղկելով:

Ուրբաթ օր (երէկ) Պ. Պէլին՝ Լոնտոն, իսկ Պ. Պ. Մուրթուկ և իր գործակիցները Մոսկուա մեկնեցան օդանաւով:

ԱՊԱՀՈՎ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ ՄԷՋ

Ների եՕՐԲ.— Հինդուսթի կէս օրէն ետքէ նիւս-
տը, որուն ներկայ եղաւ Պ. Կրօմբից, յատկացուեցաւ
որ ատենագրական ձեւակերպութեանց, Հաճըզ Ա.
Ֆիքիթի փաշա, որուն նախագահակէս պատուոյ լրա-
ցաւ այս նիստին, խօսեցաւ ճառ մը, յայտնելով թէ
միշտ զգալին միմ պատիւ մըն էր եղպատսին հա-
մար, իր ներգրկայցեցելին նախագահութիւնը, սակայն
ցաւ յայտնեց որ իր շըմարի օրակարգի նիւթեր բար-
եօք լռեծեւր չէին դառած Եւ յայտարարելէ յետոյ թէ
ինչ չէ հաւանար իրերըզ պատերազմ մը և մեծ
հաւատք ունի ՄԱԿի կատարելիք գերի մասին, խընդ-
ըց որ ուժ տրուի Ապակոնթինէան ինդուսթրիին և-
Ֆիքիթի փաշա Բալիֆորնիա միկնեցաւ հանդէսը և հա-
մար Ապակոնյ ֆըմաքտու ուժեմիմն քննիչ ենթիւ
տեղեկաբար իր այսօր պիտի քննէ Տքի. Ժիբըլա-
տեղեկաբար իրքը

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ

ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ՆՈՐ ԲԼԱՆԸ

ՏԻԼԷԻ-ում Պ. Սթաֆֆորտը Բրիտիս, 2006 առելի
 թղթակցիկներն առջև կարգին Հնդկաստանի անվա-
 խաթեան բրիտանական նոր ծրագրեր, որ պատրաստ-
 ալուած է Միշլայի գյուղ Սիզանի քանակցութեանց ձա-
 խողանքէն յետոյ։ Ըստ այդ ծրագրին, Անգլիա կը
 կապեն Հնդկաստանի անվախաթեան մասին առած
 խոստումն եւ կը պարզէ ըսող հնդիկներուն համար
 փոխանցման կեդր. կառավարութիւն մը կ'ըզմէրու
 եղանակները։ Հողորդաբաւթիկներ կը սկզբարէ իրաւ
 Միտթիւնը, որ Զահրանի համար քացաքանկ առ-
 վախաթիւն կը պահանջէ, մինչդեռ կ'ըսէ հաղորդա-
 գրութեանը, Բակիստանի առաջին շրջանակին քնակ-
 չութեան 1/3ը եւ երկրորդին 1/2ը իսլամ չէ։ Անգլիա-
 չ'ըզգրէ երկուքի, քաժէիւ, այլ կը փափաքէ տես-
 նել մէկ անգիր Հնդկաստան։

Ինչպե՞ս որոշեցինք իսկա՞նք պետ Մօհամմէտ Ապաւոս
Ալիւ, «քաւաճահանութիւն» կ'որակէ անգլիական բլաւ-
շիւրը:

ԻՐԱՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԻ ՄԸ
ԱԶՐԴԷՅՃԱՆ ԳՆԱՑ

Թիֆլիսէն — Չորս հոգինոց յանձնատնոմբ մըն
որուն հանգախցիցն երկու թղթակիցնեք՝ Պ. Ան-
մէամեիկի, Վեմէտիւնեբիկի րպէյճան ղրկուեցաւ
ստուգելու Սոլիստական ուժերուն հետեացած բլաւը եւ
հանգեկաքիւնու կացութիւնը կերբուն կառավա-
րութեանը

ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ՎԵՐՍԿԱՌԻՆ

Թէ՛շէրկէն. — Լո՛ւստունի մէջ գոհունակութեամբ
ընդունուած է իշխան Զիրուպիկ ա՛յն յայտարարու-
թիւնը՝ թէ Աղբալէ՛հանի կեդրոնի կառավարութեան
միջէն բան սկսեց թիւննիբը կրնան սկսիլ մօտ օրէնս

ԱՐԱՅ ԼԻԿԱՅԻ ՆԻՍՏԸ ԴԱՐՁԵԱՊԼ

6 6 8 4 2 9 0 1 6 8 4 1

ԼՈՒՏՏՈՒՆ. — Թէպէ՛րք Լուսաճաշն, Արար թա-
ղաւորներու ա պետերու ժողովը տեղի պիտի ու-
նենայ Մայիսի վերջին հինգ օրերուն Եգիպտոսի
մէջ։ Իպէ՛ր Սէուտի, հիւանդութեան պատճառով
ներկայ պիտի ըլլայ։ Իրեն պիտի փոխանորդէ Է-
միլ Զայալոյ, Հասանական չէ որ Իմամ Սահաա եւ
ներկայ ըլլայ ժողովին։ Տղան է որ զինք պիտի
ներկայացնէ Կ'ըստի թէ Պլուտոնի մէջ գումա-
բէի Արար Լիկիայի նիստը կրկին պիտի յետաձգուի
արար թաղաւորներու ժողովէն ետք։ Ըրջմանի մը
Եգիպտոսի ՊԱՐՊԱՌԻԷՆ ԼՈՒՐՏ

4 U. 2. 10 U. 2. 10

ԼՈՆՏՈՆ.— Որպէս թէ բրիտ. աղբիւրներէ
առնուած այն լուրը թէ Անգլիոյ համաձայն է մին-
չև Յուլիս 31, պարսկացւոյ Գահրիբէն և Աղեքսան-
դրիան, հերքեցեալ Քրիստոնեական զին. հրամա-
նաւարտութեան կողմէ:

ՅԵՂԵԿԵՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆԱԽԱՐԱՐԱՅ Խորհուրդը իւրացնելով Ներքին նախարարութեան կողմէ Ստաբիլացատակ դառնա-
նու մասին նոր օրինակ իմը, որոշեց զայն Ներկա-
յացնել Խորհրդարանին՝ առ ի վաւերացում :

ՕՏԱՐ ԼԷԳԻՈՆԻ պատկանող Թաւառացի, աւելե-
րիացի և մարաքէշի լայն զինուորականները՝ որոնք
մուրլոյ քանակին միացած էին, ինչպէս ինչ սու-
րիապատակ զաւանուր Աստից և սուրիացի Կետ
մականացի զ օտար պար և կիներու մասին ընդար-
ցակ օրինալի մը յայտարարաւած էր

ՅՈՅՆ կառավարութիւնը որոշած է Դամասկոս
սի մէջ իբրեւ զեպարանատուն շէնք մը ունենալը,
ուր պիտի հաստատուէի, բացի զեպարանէն, յունաս-
կան առևտրական գրասենեակ մը:

Ներքին նախարարությունը, յիշեցնելով 10
Հոկտ. 1945 թիւ 413 որոշմադրքը, հրահանգ ար-
ւած է Մուհամբայաներուն, արգիլել զործունեա-
լիւնը քաղաքական քնոյթ ունեցող այն ամէն կազ-
մակերպութիւններուն եւ ընկերութիւններուն, ու
որոնք կ'առաջարկեն իրենց արտօնումը ձեռն

ԻՍԼԱՄԻԼԻ աղանդին այն յանձնարարությամբ որ
Աղա Խանի տարեգաթին մասնակցելու համար
Հնդկադեման դառած էր, վերադարձած է Սուբխի,
գլխավոր Աղա Խանի նուսրաներից Սուբխյ խմայելի
հեթոտն և խոշոր գումար մը հիմնելու համար 9
դպրույն և հիանալիանց մը 20 մահակարի և 3
սոխի հետով:

ՍՈՒՐԲԱՅԷՆ կառավարությունը հրահանգեց օտար բանակներուն մէջ ծառայող ըստ սուրբ երպատահանութեան, որպէսզի որոշ աստիճան մը մէջ երկիրը զեղարտեան. հակառակ պարագային պիտի զրկուին սուրբ երպատահանութենէն Լիժն 4000 սուսերեան պատակ զինուորներ կան Լիբանանի մէջ: Աստեղ կազմութիւնը տալանապաշէ է. քովինեռեռ Լիբանան չ'ուզող զիբենջ պահել, իսկ Փրանսայի քովին չ'ուզող զեղներ տունիկ 100 Սուրբ Սակի ամաթնուրակով, ինչ որ անբաժանաւն է:

ՌՈՍՏԱՆԱՅ ԹԵՍԻ ՆՈՐԸ ՆՏԻՐ ԱՌԱՋՆՈՐԻ ԳԵՐԾ. ՍՈՒՐԵՆ ԵՊԻՍԿ. ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ ԺԱՄԱՆՈՒՄԸ

ԲՈՆԱԹԱՆԱՅԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

Մարտ 23ին, առաւօտեան ժամը 6ին, Սուրբ-
յան «Քրէմ» շողեռաւով Բոնաթանցա ժամանեց թե-
ւի նորընտիր առաջնորդը՝ Գերբաշտոր Սուրեն եպիս-
կոսընան։

Սրբազան հայրը երեւանէն օգնաւորով մեկնած է
Մարտ 12ին ու Տալիշի, Ռոստովի և Սարգիսի վը-
րայով իջած է Օտեսան, ուր քանի մը օր մնալով,
հետաքրքրուած է տեղական Հայ դպրութի կեանքով
ու ապա ծովու ճամբով հասած Բոնաթանցա, ուր
զինքը զիմաւորելու եկած էին Պուրբէշէն՝ առաջ-
նորդական Տեղապար Տ. Վաղգէն Վրդ. Պաշտան,
Թեմական Խորհուրդի և Պուրբէշի Թաղ. Խորհրդի ան-
դամներ, Բոնաթանցայէն՝ Սուրբ իշխանութեանց կող-
մէ պ. փոխ-դիպակտ Ռուսէնքո և Մայր Թառա-
քանով՝ Դաշնակից Հակակշի Թանձախտուբի լիա-
զօրներ, Տէր Զ. քնն. Պետրիկեան, Տէր Բ. քնն. Բե-
րովբեան, և զանազան ազգայիններ։

Ժամը 10ին «Քրէմ» քարափ կը մօտենայ և
հիւրընկալ պատուերակութիւնները շողեռու բարձ-
րանալով՝ բարի գալուստ կը մղովորն Սրբազանին,
Ապա Աստուծոյ հայրը կ'առաջնորդուի եկեղեցի, ուր
խուռն ընթացքով մը ներկայութեան կը մատու-
ցուի յատուկ ժամերգութիւն մը, որու ընթացքին
Գեր. Սուրեն եպիսկոպոս սրտաբուխ քարոզող վիճա-
փառ կաթողիկոսի և Սուրբ Հայաստանի եղբայրնե-
րուն կողմէ ողջոյններ կը հաղորդէ Բոնաթանցայի
հայրութեան ու մղովորներ կ'ընէ որ արտասա-
մանի բոլոր Հայերը ամփոփուին Մայր հայրենիքի
հովանիին տակ։

Ժամերգութիւնէն վերջ Առաջնորդ Հայրը կը հը-
րաւիրուի զէպի «Բաւոյթն» հիւրանոցը, ուր Սուրբ
իշխանութեանց կողմէ իրեն տրամադրուած էր չքեղ
ննջարաններէ մը Բոնաթանցայի Թաղ. Խորհուրդին
կողմէ ի պատիւ Սրբազանին սարքուեցաւ ճաշասե-
ղան մը, որուն ներկայ էին, բացի պատուերակու-
թիւններէն և բազմաթիւ ազգայիններէ, նաև զըն-
գայական Ռուսէնքո և մայր Թառաքանով։

Ճաշի ընթացքին սեղանակիցներն ու պատուի-
րակները Հայ, Ռուս և Ռուման լեզուներով բաժակա-
ճառեր արտասանեցին, որոնք բոլորին պատասխանեց
Գեր. Սուրեն եպիսկոպոս Թորոսեան։

ՄԵԿԵՆՈՒՄ ԴԻՊԻՔՐԻԾ

Ետեք օրն իսկ, կէսօրէ վերջ ժամը 5ին Առաջ-
նորդ Հայրը, ընկերակցութեամբ Պուրբէշի պատուե-
րակութեան, ինչպէս նաև Բոնաթանցայի թաղակա-
նութեան կողմէ ընկերներ Լ. Տիրատուրեանի եւ
Պարսամեանի, Տէր և Տիկ. Գր. Սեփեանի մեկնեցան
զէպի Պուրբէշ։

Ինչպէս Պուրբէշէն զէպի Բոնաթանցա, նոյնպէս
և վերադարձին, բոլոր պատուերակներուն համար
Սուրբ. իշխանութիւնները սիրամիտ կերպով տը-
րամադրած էին առանձնաբաժին մը կարմիր բան-
կայիններու յատկացուած վահանին մէջ։

ՊԻՏԻՔՐԻԾ՝ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

Ետեք փոքր ժամը 11.30ին շողեռաւով հասաւ
Պուրբէշ Բարձրաստիճան հիւրը զիմաւորելու եկած
էին ընկ. Տոնկուով, Թեմ. Խորհրդի նախագահեան
Ճակատի, Թաղ. Խորհրդի, Հոգեւորութեան ներ-
կայացուցիչները, ինչպէս նաև Զ. Ծ. թաղակախ-
անդամներն ու ազգայիններ Գեր. Սուրեն եպիսկ-
ոսընան շրջապատուած հիւրընկալներով, սոսաւնորդուեցաւ
«ԱՅԻՆԵՑ Փայա» հիւրանոցը։

Կիրակի օրը մայրաքաղաքին Հայոց եկեղեցին
տոնական օրերու պէս անհամար բազմութեամբ լեց-
ած էր։

Ժամերգութեան ընթացքին Տէր Վաղգէն վար-
դապետ, հակիրճ բառերով բարի գալուստ մղովոր
Սրբազան Առաջնորդին, յայտնելով Ռոմանաւայոց
թեմի հէրն ու պարտատակաւ հետգնացութիւնը
հանգէպ թր հոգեւոր նորընտիր պետին։

Առաջնորդը Հայրը պարզ սակայն, սրտաբուխ քա-
ղաղով մը հաղորդեց վեհափառ Կաթողիկոսի և Սուրբ
Հայաստանի ողջընկերները ռուսահայրենութեան կար-
գալէ վերջ կաթողիկոսական զոյգ կոնգրեսները յորդորեց

(Ետք. հարգաւ Դ. է՛ Բ. Սի. Նով)

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ԴՐԱՄՏԸ ԵՐԵՒԱՆԻ ՊԻՈՆԵՐՆԵՐՈՒ ՊԱԼԱՏԸ

Մանուկներու Օրը մեզ կը յիշեցնէ մեր Հայրե-
նիքի Սովետ. Հայաստանի մանուկները, անոնց ապ-
րիւն կերպը, անոնց զարգացումը և երջանիկ ապա-
գան։ Հոն 7էն 14 տարեկան մանուկները համալըմ-
բւեւած են պիոներական կազմակերպութեան մէջ։

Կ'ուզէ՞ք գիտնալ թէ ուր կ'անցունեն երեւանի
պիոներները իրենց ազատ ժամերը և թէ ինչպէս կը
զուարճանան Հայաստանի փոքրիկ քաղաքացիները.
այցեղէ՞ք Պիոներներու Պալատը և գաղտնիք կը
գտնէք։

Երեւանի ամենազեղեցիկ թաղամասերէն մե-
կուն մէջ, մաքուր ասֆալտապատ փողոցի մը վրայ,
կը բարձրանայ Պիոներներու «գրասրահ»՝ պարտէզ-
ներով շրջապատուած փառաւոր շէնք մը։ Մուտքին
առջև ուրախ զուարթ, աղմկալի փոքրիկ տղոց
և աղջիկներու խմբակ մը ուշադրութիւնը կը գրաւէ եւ
զարկիւր մը կուտայ քեզի թէ՛ ինչ տեսնալ «քնա-
կիւրիկ» կ'ապստանէ զեզ շէնքը։ Ներս կը մտնուի
անմիջապէս կը մուտնա տարիք երբ վառ աչքերով
և կարմիր այտերով պիոներներու բազմութիւնը կը
շրջապատէ քեզ։ Կ'ուզէ՞ք պալատը այցելել։ Առաջ-
նորդները շատ են։ Բայց դուք աւելի յարմար է ծա-
նօթանալ իրենց զեկալարին կամ պալատի տնօրէնին
հետ։ Ահա իր յատուկ սենեակին մէջ նստած ընկեր
Չաքարեանը՝ կորովի, համակերպի երիտասարդ մը,
յաղապարհ բոլորին կողմէ։ Միասին կը պտտինք հոկա-
յական շէնքին զանազան սրահները և սենեակները։
Գետնաշաղկի, լուսաւոր բարձր սօրան մը մէջ, բազ-
կաթոններու մէջ զետեղուած մանուկները կը խաղը-
շախ ու տոխին։ Սրահին մէջտեղ կան ջած ոտքերով
քանի մը պիոներ սեղաններ։ Յետոյ սենեակով
բաժնուած, զերթէ մուկին մէջ մնացած, արեւնաւա-
կան խորշերու մէջ կը մտնենք. այտերը շինուած են
կիւրքիկ ջրվաճակի, լճակի, ծայրեր՝ Շէնքի ուրիշ
մէկ մասին մէջ, կ'այցելենք ընթերցասրահը։ Երկար
սեղանի մը շուրջ նստած 8—10 տարեկան մանուկ-
ներ, խորատուրած ընթերցանութեան մէջ, չեն նըշ-
մարեր անգամ մեր մուտքը։ Ընկեր Չաքարեանը կը
բացատրէ թէ՛ զրադարանը ունի բազմաթիւ ման-
կական զրգեր ու լրագրեր։

Կը բարձրանանք առաջին յարկը, լայն մ. բար-
եայ սանդուղիներով, ու կը մտնենք Պիոներ Պալատի
թատրոնէն ներս. մեծ սրահ մը պալատով և լայն
բեմով. ունի 600էն աւելի աթոռ։ Այս բեմին վրայ
կը ներկայացուին պատանեկան խողեր, Հայ և օ-
տար թատերադրերու։

Կը շարունակենք մեր այցելութիւնը. ահա հըս-
կայական մարզասրահ մը, բազմաթիւ «գործիքներով»
և պասքէթպոլի ու վոլէյպոլի յարմարութիւններով.
պիոներները տաքցած իրենց խաղովը, կը շարունա-
կեն պասքէթպոլի մրցումը և առաջնորդու գեռն շատ
անակնկալներ վերապահած է ինծի։ Ահա երկրորդ
յարկը. կը մտնենք սաւառակի մօտեցնելու շինու-
թեան աշխատանոցը, ֆիզիքայի և քիմիայի լապ-
րադուանները և պալատի սրահը։ Մասնաւոր դա-
տարակալ արթնանքներու զեկալարութեամբ, պա-
տանիները կը սողին հայկական և Սովետ. Միութեան
այլ ժողովուրդներու պարերը։ Թատերական խմբակը
դեկորացուած ժողովրդական արգիւտ Սուրառ-
եանի, ունի իր յատուկ սրահները. նոյնպէս՝ քանա-
կադրուութեան և նկարչութեան խմբակը։ Տեսայ
զեկարուեստական ցուցահանդէսը. հայկական ինքնու-
րոյն ոճը ամեն ստեղծագործութեան մէջ աչքի կ'իյ-
նայ։ Ճաննեւորտ արեւելեան Սիլվա Մնացականեանի
քանդակներն և տաքները ուշադրութիւն կը դը-
րաւեն, իսկական տարանոց մը, մասնաւորապէս տը-
պաւորէ՞ք Էր Սուրենցի Դաւթի քանդակած խումբը։
Բայց ասով ալ չվերջացան Պիոներ Պալատի անակնկա-
լները։ Իրգի և նուազի նօթեր մեզ կը հրաւիրեն դէ-
պի շէնքին մէկ ամբողջ թեւը՝ բաղկացած քանի մը
յարկէ։ Դաշնակ. ջուկակ, քեմիսիշէ, սաղ, փողային
գործիքներ իրենց ձայնիւր կը խաղեն կարծես քն-
սօքաթաթուռով մը մէջ ըլլալով։

Սակայն Պիոներ Պալատը բացի մանուկները
զուարճանցիկ, ունի նաև ուրիշ խոշոր պարտաւա-
նութիւն մը. այն է՝ կրթիկ և լաւ նկարագրեր զար-
գացնել։ Ամէն մէկ քայլից կը հանգիստ յորդորեն-
բու և պատեւէրներու։

Պիոներներ ունի երկաթեայ մկաններ և պողպատե
շղթեր։

Պիոներներ համարձակ է ինչպէս սրճիւր, նա ար-

Մ. ՋԱՏԻՆԸ ՏԻԱՐՊԱՔԻՐԻ ՄԷՋ

Տիարպաքերէն Պ. Յակոբ Երանտեան կը գրէ.
«Ժամանակին»։

«Այս տարի մեծ շուքով և հանգիստութեամբ
տօնակեցաւ Ս. Զատիկը Տիարպաքերի մէջ, ի նիւր.
կայութեան հաւատացեալներու խուռն թաղմա-
թեան։ Աւագ շաբթուան Ռոմանայի, Թաղմա-
նի թման արարողութիւններն ալ տեղի ունեցան շը-
յուղէն և հոգեւորէն կերպով։

Բազմաթիւ տեղացիներ, որոնք նոր ողբերգ-
ութեամբ մը փառած էին իրենց եկեղեցին, մեծ
շնորհաւորութեամբ հաղորդուեցան։

Աւագ Ուրբաթ օր տեղւոյս հոգեւոր հովիւ Տ.
Արսէն քնն. ի առաջնորդութեամբ և մասնաւոր թա-
փօր մը կազմուեցաւ և Հայոց գերեզմանաւան
մէջ հոգեհանգստեան արարողութիւն կատարեցաւ
հին և նոր նշննեալներու հոգւոյն ի հանդիսով։

Ս. Զատիկի արարողութիւնները սկսան կիրակի
առաւօտ ժամը 2ին, ըստ աւանդական սովորու-
թեան։ Տեղացի և քաղաքացիներ շատ ներկայաց-
ան յուղիւ կերպով կատարեցին երգեցողութիւննե-
րը, որոնք տեղի ունեցան մասնաւորութեամբ օւ-
կի, զոր կը նուազէր Պ. Անդրանիկ Տէր Պետրո-
սեան, աւելցնելով տաճարին վեհութիւնը և երգե-
ցողութեան պայծառութիւնը։

Պատարագից և քարոզից Տ. Արսէն քնն. Հայ
ժողովուրդին արեւաշատութեան և բարօրութեան
համար։

Ս. Պատարագի արարողութեանց կը մաս-
նակցէին ծննդաւոր գաղութներ, իսկ աղիտակ չու-
պիկներ հազած փոքրիկներ — որոնք գործադ-
բար չեն գիտեր իրենց մայրենի լեզուն — «ալ-
լուսիներ» միայն կ'երգէին, արտասուքներ ին-
քով բոլոր ներկայներէն։

Իսթանպուլցի հայ և յոյն բժիշկներ և զեղ-
գործ մը, որոնք քաղաքս կը գտնուին պաշտօնով
Աւագ շաբթուան բոլոր եկեղեցական արարողու-
թիւններուն ներկայ եղան, մեծապէս գոհ մնալով
երգեցողութիւններէն։

Մեղակցի երկուշաբթի օրն ալ մասնաւոր
զեհանգիստ տեղի ունեցաւ Հայ եկեղեցւոյ բոլոր
վարձանաւ եպիսկոպոսներուն, վարդապետաց
և քահանայացի հոգւոյ համար։

Տ Ո Մ Ս

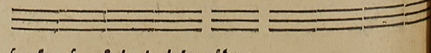
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՅԱՆՋՆԵՐՈՒՆ ԱՌՋԵԻ «ԹԱՍՎԻՐ» ԵՒ «ՎԱԹԱՆ»

Երկու թուրք թերթեր են ասոնք։ «Վաթան»
առանց Մ. Խ. մը գնելու հրատարակած է ան-
թիւահայերուն դիմումը՝ Թաթարի կողմէ գրա-
ւած հայկական հոգեւոր վերադարձը պահանջնե-
համար։

«Թաւփիր» կ'ըսէ. «Արդեօք «Վաթան» մէ-
զինադադարի տարիներու ողբի կը տիրէ որ առա-
նօթ մը աւելցնելու դրած է այդ լուրը»։

Հայոց «Թաւփիր» մէջ ինչ ողբ կը տիրէ
Հայոց անուրէ լսելուն պէս չորս ոտքերը գետնի
կը գրանէ...

Լոքման շէքրիւն, չերթաւ, «Թաւփիր»
ՀՐԱՍԱՆՑ

Համարում է վախկոտին։

«Պիոներ» օրինակ է բոլոր երեխաներին։

Իսկ Պալատի մանկավարժական խորհուրդը
հսկէ մանուկներու դաստիարակութեան։

Խնամքովառուած, ապշած և խորտակ տպաւոր-
ւած տեսանքներէս, կը հեռանամ այդ հրաշա-
ղաւտէն, մտածելով թէ՛ արդեօք կարելի է կը
կ'ըն ծնունդ, բայց այս անգամ Սովետական
յայտանքի մէջ։

Տ. ՏԵՐ ԳՐԻԳՐԻՍԻԱՆ

ԲԱՆԱԿԻ ԶՕՐԱՎԱՐ ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ԲԱՂՐԱՄԵԱՆ

Անգղիոյ կաթնի մէջ կայ զիւր մը Զօրաւոր անունով, որ հին ժա-
նանկերէն ի վեր յայտնի է իր ուղիմական աւանդութիւններով:
Այս գիւղին մէջ առէ 50 տարի առաջ ծնած է բանակի զօրա-
վար Յովհաննէս Բաղրամեան: Ան ամենայն ուշադրութեամբ կը
լսէ իր հայրենակիներու պատուանքը, խտաբարոյն և առնական
քննութիւններէն: Բայց, անոնց պայքարներու մասին՝ Հայ ժողովրդի թըն-
դարմանքով է: Կարելի է, այս բոլորը իր աղքատութիւնը ունե-
ցած Բաղրամեանի ամբողջ կեանքին վրայ, ուստի ան իբրեւ կեան-
քին ուղի ընտրեց զինուորական ասպարէզը: Եւ Բաղրամեան զօր-
նաւ ամենաժողովրդական զօրավարներէն մէկն:

Բաղրամեանի գերդաստանը, սերունդէ սերունդ աշխատած է
երկաթուղային գործին մէջ: 1912ին Բաղրամեան կսկսի իր աշխա-
տանքական կեանքը: Նիւթական միջոցներ չունենալով, չի կրնար
խօսի շարունակել: Երբ կսկսի առաջին համաշխարհային պատե-
լապէս, ան իբրեւ կամաւոր կ'երթայ պատերազմի դաշտը, մըտ-
նելով կոպկանեան սանձմանային գունդին մէջ:

Պատերազմի զրկանքներն ու գոգաւորութիւնները, ինչպէս և
զինուորական հերոսական գործերը գպրոց մը զարձան Բաղրամ-
եան համար, ուր ան եփուեցաւ զինուորի կեանքով: Իր ուշի-
մութեամբ աչքի զարնելով, իր վարկէններուն կողմէ, պատե-
րաւոր իսկ ընթացքին, զրկուեցաւ Տրիւիտի ենթասպաներու վար-
չարանը:

1912ին արդէն սպայ էր, և նշանակուեցաւ 3րդ հայկական հը-
րացանակի գունդին մէջ:

Իրենական սոցիալիստական յեղափոխութիւնը կ'ընդարձակուէր
և շուտով Բաղրամեան, ժողովրդին հաւատարմի ալ սպաներու
կէտ, իր գունդով անցաւ սովետական իշխանութեան կողմը:

Առկէ վերջ Բաղրամեան ամբողջովին ներուորացաւ զինուորա-
կան սպարէզին: Մարեալ ժողովի հետ ան աւարտեց սպաներու
կատարելագործման դասընթացները: Հոն առաջին անգամ ծա-
նոթացաւ Երեմիայի հետ: Ապա ան մտաւ Թրուշիլիանեան զին-
ւորական Ակադեմիան, ուր ուսանեցաւ 3 տարի և զայն աւարտեց
ինքն ալ ըլլալով 5 լաւագոյն չըջանաւարտներէն մէկ: 1936ին ան
կը զրկուի Կարմիր Բանակի սպայակոյտի Ակադեմիան, ուր երկու
տարի ընթացքին կը տիրապետէ զինուորական օբերաթիւ ար-
տեսարան: Առկէ յետոյ ան քանի մը տարի դասախօս կը գաղտնայ
նոյն Ակադեմիայի, յետոյ կ'անցնի գործնական բանակը:

Պատերազմի սկիզբը հարաւարեւմտեան ճակատի սպայակոյտի
պետի օգնականն էր և իբրեւ այդպիսին՝ գործած մասնակցութիւն
ունեցաւ Բիւլէլի պատմապատմութեան մէջ, ուր տասնեակ հազարա-
ւոր զերմաններ իրենց մահը գտան:

Զօրավար Բաղրամեան յայտնի զարձաւ Խոստովի գրաւման ա-
տեն, ապա ղեկավարեց էլցաւ՝ զինուորական գործողութիւնները:
Մոսկուայի տակ, Բաղրամեանի մօտ ու ամեն տեղ անոր զինուորակ-
ը քոյց տուին ամեն տեսակի զինուորական վարպետութիւն: Բաղ-
րամեանի հրամանատարութեան տակ գտնուող բանակը զարձաւ
շուտով կ'աղքատական ու մասնակցեցաւ Օրդով Քուրդի նշանաւոր
ճակատամարտին:

Այս յիշատակի իւրեններուն մասնաւորապէս ցայտուն կերպով
յայտնի զարձաւ Բաղրամեանի հրամանատարական տաղանդը: Ան
կրցաւ այնքան գաղտնաբեր զինուորներ կեդրոնացնել ու այնպէս
վարպետ կերպով զանոնց պատրաստել առաջիկայ ճակատամարտին:
Որ զերմանական պաշտպանութեան ճեղքումը փայլուն կերպով կա-
տարուեցաւ Պրիւտինի գրաւումէն յետոյ, Բաղրամեան նշանակա-
ւեցաւ հրամանատար առաջին Մերձկայի տակ ճակատին, և շուտով
սեղի ունեցաւ Վիթէպսի ղազաղաւորումը Բաղրամեանի զինուոր-
ակներ: Զօր. Բաղրամեան ընդարձակ սովետական հողամասեր ա-
ղատելէն յետոյ, 3րդ Պիւտլուսական ճակատի զինուորներուն հետ
մասին չորս օրուայ մէջ գրաւեց Քիտիկոպիքը՝ բրուտապետու-
թեան բոլոր, բռնելով 93000 զերման զերիներ: Այստեղ ալ վեր-
ջացաւ Զօր. Բաղրամեանի զինուորական արշաւը: Ան այսօր հրա-
մանատարն է Մերձ-Պալմեան զինուորական շրջանին և սովետական
Լաթվիայի շրջանի մը կողմէ Սովետ. Միութեան Գերագոյն Սովե-
տի պատգամաւոր:

Այն փաստը, որ Հայ զօրավարը Լաթվիայի կողմէ սովետա-
կան փառաւորներ կը զրկուի, լաւագոյն սպացոյցն է սովետական
ժողովրդներու բարեկամութեան:

Զօր. Բաղրամեան մասնաւոր ժողովրդականութիւն ունի արեւ-
ելեան ժողովուրդներու մէջ: Այսպէս՝ Սղաւէճանի և Տաղստանի
աշխատանքները զրկած են անոր գեղարուեստորէն աշխատուած
թանկագին սուրբեր: Իրանի Հայերը Զօր. Բաղրամեանին զրկած են
ինչ հայկական քանդակներով զարդարուած թուր մը: Իրանի, Սաւ-
րիւնի, Ռոմանիոյ և այլ երկիրներու Հայերը կ'ազատեն ան Բաղրամ-
եանի անունը թանքային սիւնաշարեր, Սովետ. Հայաստանի աշխա-
տանքները շինած են Բաղրամեանի անունը յարձակող սաւառ-
անակներ: Հեղաւոր Հապէշիտանի Հայերը զրկած են Բաղրամեան
ինչ պատու: Գեր մը: Ան ողջունի հեռավորներն է սոսկած Ամե-
րիկայի Հայ Ազգային Ուղեւորները Հայաստանեղծման արեւել-
տաղէտներ իրենց արտագրութիւնները ձգած են Զօր. Բաղ-
րամեանին:

ԳԻՆՈՎԻ ՍԵ ՀԱՄԱՐ

Ծամբու եղբայրներն դուռն ինկար այսպէս:
Անգղիոյ մէջ, ծանկերուդ՝ կապար,
Ու արեւելեան մեղի կը գը կարծես
Քեզ օրօր երգեց քնանաւ երկար...

Անձանթ ձեռքեր արգիւց ուր տարին
Մարմինդ յոյնած ու միտքդ մօլոր:
Գիւրի գրաւոր երազում եարին,
Թէ հին օրերուդ երգիքին անդորր...

Մեր դարու երթին դուռն ինկար այսպէս,
Երբ կեանքը ամբողջ շրջերուդ տեղէն էր,
Ու հասակդ գէտ այս գիւրի՝ թող ես
Լաւ գիւրի՝ համար, կորուսած ընկեր:

Հալէպ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԹԵՐԱՅՈՒՆ

ՊԱՐՍՍԻԿԻԷ

ԽԵԼՔԸ ՓՉԵՑ...

Առաջուածքը՝ «Խելքի փչեց»... կամ՝ «Խելքի
փչեց»... ծանօթ է բոլորիդ: Կրնայի գիտականօրէն
բացատրել զայն ձեռք, եթէ բնագիտութեան մէջ
տեղի չըլլայի: Այնքան տեղի որ իբրեւ «գա-
սար» այն ժամանակին» տաւ ինչ որ ը ը
քննութեան և կրթական նախաբանութեան քննիչնե-
րուն առջեւ ամօթանար կը ձգէի Ուսուցիչ: Թորգոմ-
էք. Գալիլէանը՝ Սիմօնի ինչ ըլլաւ չը իտանով և
կան կարմիր լուծում: Բայց ասիկա 1914ին էր: Ան-
կէ ասկէ Նաւթայի կամուրջին տակէն շատ ջուր
անցած է թէ, բայց ես տակաւին եղած տեղս կը
մնամ գոթախտաբար:

Ունիմ սակայն մանչ մը՝ Սողոմոն՝ որ այս տա-
րի «Միջինար Արեւօր հեղ աչքերուն տակ» կ'ուսա-
նի և որ ուրիշ մետաղէ շինուած ըլլալ կը թուի: Ան-
հաշիւներ հրատարակութեան համար ոտանաւոր մը
զրկած էր ինքի, ոտանաւոր՝ որուն մէջ տառախալ-
ները իրարու հետ մըցման եղած էին թէ, բայց
զգացումէ զուրկ էր: Բերթելը սակայն մեր Սողո-
մոնին համար գիտական չարախնդութեան առաջը
անհեղձ մըն էր: Կ'երեւի թէ, որովհետեւ կը
պնդէ թէ երկրաբանութեան ճարտարագէտ պիտի
ըլլայ, ո՛չ աւելի, ո՛չ պակաս: Եթէ ժողովրդական
օրէնք մը կայ, շատ զօրաւոր երեւակայութիւն պը-
տիմ ունենայ հաւատարմութեամբ կամ զարկ բանալու համար
իր յաւակնութեան: Սակայն, անպիտանը երբեմն
այնպիսի գիտական երկրներ կ'ունենայ որ ուղեւ
զեւ կ'ընդունի իր գիտականագիտական ձիւրքերուն
վաւերականութիւնը: Օրինակի համար, եթէ ժամա-
նակ ունեւ, ահա շուտով սա խոսակցութեան:
ՄՕՐԵՆԴԱՅՐԸ. — Մէկն մարմին մէջ օդ կայ...
ՍՈՂՈՄՈՆ. — (Կը մտաւայ պահ մը):
ՄՕՐԵՆԴԱՅՐԸ. — Մէկն մարմին մէջ օդ կը
գտնուի...

ՍՈՂՈՄՈՆ. — Խելքին մէջն ալ...

ՄՕՐԵՆԴԱՅՐԸ. — ... Ո՛ր, խելքին մէջ օդ չի
գտնուի...

ՍՈՂՈՄՈՆ. — Հապա ինչո՞ւ կ'ըսեն: «Խելքի փ-
չեց»... օդ չեղած տեղը հոսանք
կ'ըլլայ...

Մօրեղբայրը Մարա եղած էր: Կը խնայինք բը-
լորս: Ինչ, լուրջ և յաղթական, պատասխանի կը
սպասէր...

— Եթէ խելքը պարագ է օդ կրնայ գտնուի
մէջը, օդը՛ւմ, ըսի փրկելու համար կ'ազատիւնը
եւ աւելցուցի:

— Վա՛յ այն խելքերուն որոնց մէջ օդ կը գըտ-
նուի, որովհետեւ զեփեղէն միջին փոթորիկ, մըր-
բիկ, բուքուրբան կրնան հատարակ երեւոյթներ ը-
լալ անոնց մէջ ու փչել...

... Աստուած զիս և ձեզ պահէ ուրեմն օդ պա-
րունակող խելքերէ... Ու՛ր Սեղան Արեւմտ...:

ԴԱՐԻԹ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՐԵՍՓՈՒԱՆՆԵՐԸ

ՀՄԱՅՈՒՆ ԳԱՏԱԿԱՆԻ ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

Երեւել 1907 թ. Ղափանի շրջանի Երեւանի
գիւղում: Մինչև 1927 թիւը եղել է բարաւի:

Այդ թուից աշխատում է Ղափանի հանքերում
որպէս վաղնաւոր:

Մեծ է նրա ծառայութիւնն աշխատանքի ստա-
խանովեան մեթոդները Ղափանի հանքերում ար-
մատացնելու գործում: Նուիրուած աշխատանք է
կատարել յատկապէս Հայաստանի պատերազմի տա-
րիներին:

Այժմ աշխատում է Լէւինեան հանքերի միջոց
150րդ հորիզոնում:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐԱԳԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԽՆՃՈՑԻ ԵՐԳ

Սեղանն է առաւ
Դիմացն Արարատ,
Իմենը հուր գինին
Ուրախ ու զուարթ:

Փառք տանք Մայր հողին,
Արեւի շողին,
Գինի պարգևող,
Հայոց խաղողին:

Փառք տանք նոր կեանքին,
Հողին մշակին,
Որ միշտ կանաչեն
Մեր գալտ ու այգին:

Գովենք դարեկար
Աշխատանքն արդար,
Հայոց աշխարհի
Արեւը պայծառ:

Լցնենք, ընկերներ,
Բաժակները մեր,
Խմենք հուր — գինին
Ցնծութեամբ անուր:

ՍՄԻՄԵՆ

ՍԵՒԱՆ

Ովկանոսներն եղբայրներին
մով
Ես երազում եմ յաւերժ գե-
ղանի
Կապույտ սափորը մեր ջրին
Սեւանի
Լի հեղեղական, հայկական
գինով:

Հողուս կարօտը կարագի
թեւով
Թռչում է նրա ափերն հայ-
րենի,
Նրա երկինքն ինձ եղաւ հո-
ւանի,
Նա ինձ օրօրեց զովհեմ ջը-
րերով:

Ուր լինեմ, լիքը մեր չեմ
մոռանայ...
Տէր Տիեզերքի, քո ձեռքով
բարի,
Երբ բաժանեցիր ծովերն աշ-
խարհի,
Մեզ տուիր միայն լիքը Սե-
ւանայ:

Եւ ես մեր լիքը չեմ փոխի
յաւէս,
Ովկանոսներ, լայն ծովերի
հետ:

ԱՇՈՏ ԳՐԱՅԻ

ԿԻՆԸ ԵՒ ԱՅՐԸ

— Երբ կին մը և այր մը
կ'ամուսնանան, վերջ կը գտնեն
իրենց վէպը և կը սկսի պատ-
մութիւնը:

ՈՒՅՏՆԸ

— Ամուսնութիւնը այլքն
համար վերջաւորութիւն մըն
է, իսկ կնոջ համար սկզբնաւո-
րութիւն մը:

ԵՐԱՐԻ

— Այժմ տանք կ'ըլլայ,
երբ էր կինը տունէն դուրս
Երբ...

ԲԱՐՍԵՆ ՍԻՒԼԱՅ

